

KOVÁCS LÁSZLÓ

A TAKTAKÖZ 10–11. SZÁZADI
SÍR- ÉS SZÓRVÁNYLELETEI,
VALAMINT
A TISZALÚC-SARKADI
11. SZÁZADI TEMETŐ

SZEGED–BUDAPEST 2015

MAGYARORSZÁG HONFOGLALÁS KORI ÉS KORA ÁRPÁD-KORI SÍRLELETEI 9.

Sorozatszerkesztő:
Kovács László és Révész László

ISBN 978-963-9046-79-5 Ö

ISBN 978-963-306-428-3

ISSN 1219-7971

Szerkesztő:
K. BENDE ILDIKÓ

Technikai szerkesztő:
TÓTH CSABA

Lektorálta:
RÉVÉSZ LÁSZLÓ

Sír- és tárgyrájzok:
DUKAY BERNADETTE, ÉBER MAGDA, ÓSI SÁNDOR, SÁFRÁNY ANDRÁSNÉ

Értelmezett temetőterképek:
ÓSI SÁNDOR

Borítóterv:
ABINÉRI GÁBOR

A borítón:
Tarcal-Vinnai-dűlő 4. sír
Mezőzombor-Bálvány-domb 4. sír
Tarcal-Vinnai-dűlő 4. sír

Fotók (45–48. tábla):
FAZEKAS FANNI

KOVÁCS LÁSZLÓ

**A TAKTAKÖZ 10–11. SZÁZADI
SÍR- ÉS SZÓRVÁNYLELETEI, VALAMINT
A TISZALÚC-SARKADI 11. SZÁZADI TEMETŐ**

Szeged–Budapest

2015

A kötet
a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszéke,
az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézete
és a Magyar Nemzeti Múzeum
közös kiadványa

**Magyar
Nemzeti
Múzeum**

Készült
az OTKA K 84159 sz. kutatási és az OTKA PUB-K 114612 sz.
publikációs pályázatairól anyagi segítségével

OTKA

© Kovács László, 2015
© SZTE BTK Régészeti Tanszék, 2015
© MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézete, 2015
Igazgató: Benkő Elek
© Magyar Nemzeti Múzeum, 2015

Nyomás és kötészet:
Kódex Könyvgyártó Kft.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETÉS: A TAKTAKÖZRŐL	7
I.1. A Taktaköz kiterjedése.....	8
I.2. A Taktaköz természeti viszonyai.....	11
I.3. A Taktaköz vázlatos 10–11. századi régészeti kutatástörténete.....	16
II. A TAKTAKÖZ TELEPÜLÉSEINEK HATÁRÁBÓL SZÁRMAZÓ 10–11. SZÁZADI SÍR-, SZÓRVÁNY- ÉS KINCSLELETEK	19
II.1. Mezőzombor-Bálvány-domb	19
II.1.1. Leletkörülmények.....	19
II.1.2. A sírok és a leletek leírása.....	21
II.1.3. Összefoglalás.....	27
II.2–4. Szerencs	33
II.2. Szerencs-Kácsa-dűlő	34
II.2.1. Leletkörülmények.....	34
II.2.2. Az 1928-ban talált sír leletei.....	36
II.2.3. Értékelés.....	38
II.3. Szerencs-Lajos köz 2. (a református templom keleti oldalán)	42
II.4. Szerencs-közelebről ismeretlen lelőhely	44
II.5. Taktaharkány-Bazsi-puszta	46
II.6. Tarcál-Vinnai-dűlő	49
II.6.1. Leletkörülmények.....	49
II.6.2. A sírok és a leletek leírása.....	69
II.6.3. Értékelés.....	86
II.7. Tiszalúc-Sarkad	91
II.7.1. Leletkörülmények.....	91
II.7.2. A sírok leírása.....	98
II.7.3. A jelenségek elemzése.....	157
II.7.4. A leletanyag elemzése.....	177
II.7.5. Összegzés.....	218
II.8. Tiszatardos-Nagydűlő	221
II.8.1. Leletkörülmények.....	221
II.8.2. A sírok és a sírleletek leírása.....	222
II.8.3. Értékelés.....	224
II.9. Ismeretlen lelőhely (Tokaj környéke)	226
II.10. Ismeretlen lelőhely: az ún. „tokaji kincs”	227
II.10.1. Kutatástörténet.....	227
II.10.2. A leletek leírása.....	238
II.10.3. Értékelés.....	247
II.10.4. Függelék: A kötet témakörébe nem tartozó tárgycsoportok.....	248
III. ÖSSZEFOGLALÁS	251
III.1. A taktaközi honfoglalás regényes története Anonymus gestájában és a 11–13. századi történeti kutatások eredményei	251
III.2. A Taktaköz Árpád-kori településeiről	257
III.3. Értékelés	262
IV. FÜGGELÉK	263
IV. 1. Taktaharkány-Pusztatemplom	263
IV. 2. Tiszatardos-Temető-halom	266
V. ABSTRACT	267
VI. IRODALOMJEGYZÉK	277
RÖVIDÍTÉSEK.....	277
IRODALOM.....	279
VII. TÁBLÁK	301